

Marianne werd misbruikt door haar moeder

‘SOMMIGE DINGEN KUN JE IEMAND NIET VERGEVEN’

Marianne Janssen (68) werd als klein meisje seksueel misbruikt en mishandeld door haar moeder. Misbruik van meisjes door vrouwen, en dan ook nog door haar moeder is een bijzonder beladen onderwerp, een taboe. Weinig mensen kunnen zich voorstellen dat het gebeurt. Lang stopte Marianne haar geheim diep weg, maar uiteindelijk baande het zich een weg naar buiten en besloot ze het van zich af te schrijven. Het resulteerde in een boek met onthutsende onthullingen: *Anna's oorlog*.

Tekst: Miranda Birney

In haar eerste mailcontact met de redactie schreef Marianne: Het ‘geheim’ beheerste vroeger als kind weliswaar mijn leven, maar ik was geen wandelende treurwilg, hoor! Nu wacht ze me op, bij het station. Een treurwilg is ze nog steeds niet, integendeel. Ze oogt lang en slank en draagt kleurrijke kleding. Hoewel ze met een wandelstok loopt – haar linkervoet is verlamd geraakt door een hernia – is Marianne een krachtige en energieke verschijning. Als we de hal van haar huis binnenstappen, wijst ze op de paraplubak vol wandelstokken in verschillende uitvoeringen en vrolijke kleuren. “Ja, als je dan toch met zo’n stok loopt, dan moet je er ook iets leuks van maken,” zegt ze vrolijk. We nemen plaats aan een grote houten tafel met uitzicht op de tuin. Terwijl ze haar koffie roert, vertelt Marianne dat ze geboren en getogen is in Den Haag, als tweede van drie meisjes. Op haar dertiende kwam er nog een broertje bij. Los van alles wat er gebeurde omschrijft ze haar ouders als: “Mijn vader was een geweldig lieve man en mijn moeder was een vreselijke hypochonder.” Na Mariannes geboorte kreeg haar moeder tuberculose. Als baby werd Marianne daarom naar een tante gebracht, die haar liefdevol verzorgde. Haar vader kwam om de paar dagen op bezoek en dan zat Marianne bij hem op schoot. Zo leerde ze zijn stem en de geur van zijn tabak kennen. Toen ze acht maanden later weer thuis kwam wonen, veranderde ze van een onbevangen, levenslustige peuter in een doodongelukkig kind. “Mijn moeder was voor mij een volslagen vreemde. Ik was als de dood voor die vrouw.”

Later ontdekte Marianne dat alle kinderen in het gezin na hun geboorte een tijd ‘uit logeren’ werden gestuurd. “Het had helemaal niets met een ziekte te maken. Mijn moeder wilde ons gewoon niet om zich heen hebben, want ze had zelf alle aandacht nodig. Ze heeft zich haar hele leven laten verzorgen en moest met alles geholpen worden. Mijn vader bracht haar iedere dag ontbijt op bed en er woonde een

dienstmeisje bij ons in huis. Alles werd gedaan om haar in de watten te leggen.” Marianne had een grondige hekel aan haar moeder, al van jongs af aan. “Ik vond haar eng en we hadden altijd strijd. Dat kwam ook omdat ze me vaak verschrikkelijk kleinerde. Als mijn vader niet thuis was, zei ze dat ik dik, dom en lelijk was. Ik leek niet op haar en had, in tegenstelling tot mijn zusjes, geen blonde krullen. Om die reden heb ik bijna mijn hele leven rondgelopen met een gepermanent hoofd. Gelukkig ben ik daar inmiddels vanaf.”

Van kwaad tot erger

Toen Marianne een jaar of acht was, vertrok het laatste dienstmeisje en vanaf die tijd moesten de kinderen hun moeder meer helpen. Zo sloop het misbruik er langzaam in. Marianne weet nog steeds niet of de andere kinderen in het gezin ook misbruikt zijn. Er is al jaren geen contact meer en ze vindt het niet netjes om over hen te praten. Wel is ze nu met haar eigen verhaal naar buiten gekomen.

‘Verlamd van angst lag ik op die handdoek. Ik dacht: als ik helemaal niks doe, is het gauw over’

“Mijn moeder lag veel in bed en ging op rare tijden in bad. Dan riep ze me: ‘Kom even mijn rug afdrogen!’ Ik vond het niet fijn om haar bloot te zien en haar aan te moeten raken, maar ik mocht haar niets weigeren, want ze kon het ▶

zogenaamd niet zelf. Op die manier werd het ook gebracht: het heette 'helpen'. Het ging van kwaad tot erger. Na een tijdje riep ze me al terwijl ze nog in bad lag en dan moest ik haar daarna overal afdrogen. Dus ook de voorkant, inclusief haar borsten. Dat vond ik zo griezellig.

'Het voelde fijn en dat nam ik mezelf heel erg kwalijk. Ik dacht: nu ben ik net zo slecht als zij'

Weer later moest ik haar ook wassen. 'Ja daar, ga daar nog maar even door met inzepen,' zei ze dan met hese stem. Het werd steeds meer en steeds enger. Op een dag zei ze: 'Ik word al een dagje ouder en mijn huid moet extra verwend worden.' Moet je nagaan, ze was toen pas achter in de dertig. Zo werd de stap gezet naar de slaapkamer, waar ik haar moest insmeren en masseren met olie. Overal."

Reageren

Marianne vond het heel vies en in haar boek beschrijft ze hoe haar moeder haar handen vastpakt en die naar beneden stuurt, 'naar de plek waar ze kinderen had gekregen'. En op een keer zei haar moeder dat ze een verrassing voor Marianne had. "Ze zei: 'Je verwent mij zo. Nu zal ik jou eens verwennen...'" Marianne praat er heel open en rustig over, alsof het niet over haarzelf gaat. "Verlamd van angst lag ik op die handdoek. Ik voelde me dood als een lappenpop en dacht: als ik helemaal niks doe, is het gauw over. Ik concentreerde me op de geluiden van de kinderen die ik vrolijk buiten hoorde spelen, of op wat ik daarna voor leuks zou gaan doen. Alles om er niet bij te hoeven zijn. Dat vond

mijn moeder hoogst irritant en dan zei ze: 'Kijk wat ik bij je doe!' Dan moest ik wel naar beneden kijken. Mijn lichaam begon te reageren op wat ze met me deed en het voelde fijn. Wist ik veel. Ik had natuurlijk nog nooit van een orgasme gehoord.

Dat zij dingen bij mij liet gebeuren die ik eigenlijk niet naar vond, dat nam ik mezelf echt heel erg kwalijk. Ik dacht: nu ben ik net zo slecht als zij. En ze had me volledig in de tang. Als ik niet zou doen wat ze zei, zou ze het allemaal aan mijn vader vertellen."

Warme band

Marianne had een heel warme band met haar vader. Hij wandelde graag met haar door Den Haag en vertelde boeiende verhalen over de stad met haar historische gebouwen. Hij was de belangrijkste persoon in haar leven. Haar moeder hield ze het liefst zo veel mogelijk op afstand. De anderen in huis noemden haar moeder 'mams', maar dat woord kreeg Marianne allang niet meer over haar lippen, dus mompelde ze maar wat of noemde ze haar 'mevrouw'. Daar kon haar moeder weinig tegen inbrengen. Wel klaagde ze regelmatig bij haar man dat Marianne haar onvoldoende hielp. Marianne: "Dan vroeg mijn vader aan mij: 'Kun je mams niet wat vaker helpen? Ze heeft het al zo zwaar.' Wist die man veel wat mijn moeder onder 'helpen' verstond. Ik heb het hem nooit verteld. Dat wilde ik hem niet aandoen. Hij was een schat van een vader en aanzienlijk intelligenter dan mijn moeder, die altijd zielig lag te wezen onder een plaid op de bank en zich de hele dag liet bedienen. Ik heb nooit begrepen wat hij ooit in haar heeft gezien."

Rattengif

Thuis was Marianne een weerloos slachtoffer van haar moeder, maar buitenshuis was ze een branieschopper. Daar was zij de baas. En ondertussen bedacht ze hoe ze zichzelf van het leven kon beroven om het misbruik te laten stoppen. "Ik kon me voor een tram gooien of mezelf verdrinken in het kanaal. Maar uiteindelijk dacht ik: waarom zou ik eigenlijk zelfmoord plegen? Zij moet sterven! Dan ben

ik van haar af. Eerst vatte ik het plan op om haar te vergifigen, maar de winkeliers wilden mij geen rattengif verkopen. Vervolgens kwam ik op het idee om haar slaapkamer vol met gas te laten stromen tijdens haar dagelijkse 'schoonheidsslaapje', zoals ze het noemde. Ik draaide de gaskraan van de kachel in haar slaapkamer open, maar toen ze binnenkwam, rook ze het meteen.

Op een dag heb ik een draadje boven aan de trap gespannen. Dat plan had ik heel goed overdacht en ze is inderdaad over het draadje gestruikeld en vervolgens van de trap gevallen. Ik hoopte dat ze haar nek zou breken, maar ze had helaas alleen een gekneusde enkel en wat blauwe plekken." Toen haar broertje een halfjaar oud was, besloten Mariannes ouders dat zij een jaar lang thuis het huishouden zou doen. Dan mocht ze daarna naar de hbs, wat ze zo graag wilde. Vanaf dat moment had haar moeder vrij spel, want behalve het kleine broertje was er geen mens in huis.

"In dat jaar heeft ze me werkelijk gruwelijk mishandeld," vertelt Marianne. "Ze heeft me ontzettend veel pijn gedaan, door me te bewerken met haarborstels, flessen en spelden, zowel vanbuiten als vanbinnen. 'Dit doet zeker veel pijn, hè?' vroeg ze soms. Dan antwoordde ik: 'Nee hoor, ik voel niks!' Ik hield me sterk en dacht: als ik niet huil, dan win ik. Op mijn dertiende werd ik voor het eerst ongesteld, maar dat maakte mijn moeder niets uit: 'De koningin komt ook over de rode loper!' Maar doordat ik ongesteld werd, voelde ik me groter en sterker, en opeens dacht ik: stik maar, ik doe

BOEKENACTIE

5x

Mijn Geheim mag 5 exemplaren weggeven van 'Anna's oorlog', geschreven door Marianne Janssen en uitgegeven door uitgeverij Just Publishers.

Wil je kans maken op dit boek?

Ga dan naar

<http://aanmelden.mijngeheim.nl/tussenderegels>

en laat je gegevens achter. Meedoen kan tot dinsdag 28 juni 2016.

het niet meer! Ik zei: 'U vertelt het helemaal niet aan papa! Dat durft u niet!' Blijkbaar had ik gelijk, want toen was het ineens over."

Voetstuk

Nadat Marianne op haar achttiende geslaagd was voor haar hbs-examen, ging ze meteen het huis uit. Ze werd leerling-journalist bij de Delftsche Courant en twee jaar later trouwde ze met haar eerste vriendje, Peter. Tijdens familieaangelegenheden kwam ze nog steeds plichtsgetrouw thuis, maar op een gegeven moment was ze het beu en besloot ze het contact met haar moeder te verbreken. "Ik had het niet verwacht, maar mijn vader schaarde zich achter haar en zei: 'Dan zie je mij ook niet meer.' Dat vond ik vreselijk en het heeft me verbaasd dat hij me nooit naar de reden van mijn

'Ik zal nooit weten of mijn vader van het misbruik heeft geweten. Misschien is het ook beter zo'

besluit heeft gevraagd. Aan de andere kant had ik hem toch nooit de waarheid verteld, want ik wilde hem absoluut niet kwetsen. En wat had hij kunnen doen? Bij haar weggaan? Hij was katholiek en leefde daar ook naar. Een jaar of ▶

---

zes later werd ik gebeld door mijn tante met de mededeling: 'Je vader ligt in het ziekenhuis. Hij ligt op sterven en ik vind dat je het recht hebt om hem te zien.' Een maand lang ben ik elke dag bij hem op bezoek geweest, buiten de bezoeken om, zodat ik mijn moeder niet zou tegenkomen. Ik nam voorjaarsbloemen voor hem mee, omdat hij die buiten niet meer zou zien bloeien. Krokussen, narcissen, tulpen. 's Avonds gooide mijn moeder ze weg en de volgende dag zette ik weer een nieuw bakje naast mijn vaders bed. Hij is jong gestorven en ik zal nooit weten of hij van het misbruik heeft

**'Mijn moeder zei altijd:
'Wat je niet ziet, bestaat
niet. Geen mens zal je
ooit geloven'**

geweten. Misschien is het ook beter zo. Nu kan ik hem op dat voetstuk houden, want daar hoort hij voor mij." Jarenlang stopte Marianne haar afschuwelijke jeugdherinneringen weg. De buitenwereld wist van niets. "Mijn moeder zat als een soort trol in een fles met een stop erop. Mijn man Peter wist wel dat ik een bloedhekel aan haar had en dat ik een paar keer had geprobeerd om haar te vermoorden. Hij vond haar zelf ook een naar, kil mens. Maar wat er in mijn jeugd precies was gebeurd, kreeg hij pas veel later te horen, toen ik in 1992 plat kwam te liggen vanwege een hernia. Daardoor werd ik erg op mezelf teruggeworpen. Die trol in die fles zat me aan te loeren en plotseling sprong de stop eraf en was er geen houden meer aan. Ik ben er heel slecht aan toe geweest en heb er met Peter over gepraat. En gepraat en gepraat. Ik hield niet meer op..." Mariannes stem trilt. Haar ogen lijken vochtig te worden achter haar brillenglazen, maar ze

vermant zich en vervolgt haar verhaal. "Peter heeft het opgebracht om te luisteren. Als ik wilde praten, kon dat. Dan greep hij me bij de hand en trok hij me uit de put. Elke keer weer. Voor hetzelfde geld gaat je huwelijk kapot of zegt je partner: 'Ga jij maar naar een psycholoog.' Maar ik had hem en daar heb ik ongelooflijk mee geboft. Ook heb ik het geluk dat ik erover kan schrijven. Ik heb ruim dertig jaar als journalist voor De Telegraaf gewerkt en ben heel trots op het feit dat er nu ook een boek ligt van mij." Het thema van Mariannes boek *Anna's oorlog* is opmerkelijk, want de daders van seksueel misbruik en incest zijn meestal mannen en vaders. Op misbruik door vrouwen en moeders rust nog een zwaar taboe.

Overleden

"Moeders kunnen ook rotzakken zijn!" zegt Marianne fel. "Maar dat wordt gewoon niet geloofd. Mijn moeder wist dat maar al te goed, want ze zei altijd: 'Wat je niet ziet, bestaat niet. Geen mens zal je geloven.' Daarom kon ze me bij mijn oren grijpen en mijn hoofd keihard tegen de muur bonken, want dat zag je niet. Ze kon me vaginaal mishandelen, want dat zag je niet. Ze heeft me een keer bijna gewurgd en daarna deed ze me een sjaltje om. Ik heb geen missie, maar wil wel duidelijk gezegd hebben dat moeders niet altijd heilig zijn!" Tweeëntwintig jaar geleden werd Marianne gebeld door haar broertje. Haar moeder was overleden, alsnog door een val van de trap. "Ik zei tegen hem: 'Opgeruimd staat netjes!' Ik ben naar de crematie gegaan om er zeker van te zijn dat ze de vlammen in ging en daarna heb ik thuis de vlag uitgehangen. Ja, ik haat haar nog steeds. Sommige dingen kun je niet vergeven. Wel kun je het verleden verwerken en achter je laten. Als je er zelf niet uitkomt, aarzel dan niet om met een psycholoog te praten. Zoek hulp, net zoals je met een kwaal naar een huisarts gaat. Anders blijf je er de rest van je leven mee tobben. Ik had geluk met Peter. Voor mij is dit pijnlijke verleden inmiddels een verhaal geworden. En nu ook het boek in de winkels ligt, heb ik zoiets van: finito."

Meer weten over Marianne? Kijk op haar website: www.mariannejanssen.nl. ■